

* نگاه کلی

- ۱- اختصاص ۱۰ سؤال به تئاتر و ۱۰ سؤال به سینما در ارزیابی داوطلبان بسیار خوب و دارای امتیاز ویژه‌ای است. هم فارغ‌التحصیلان هنرستان‌های تئاتر و هم سینما با سؤال‌های برابر روبه‌رو می‌شوند و هر دو گروه از این جهت برخلاف آزمون‌های سال قبل برابر هستند.
- ۲- اما کاستی تکراری این است که باز هم طراح سؤال از منابع متعدد (مراجع دانشگاهی و تخصصی) سؤال‌هایی سخت طراحی کرده‌است. هیچ‌کدام از سؤال‌ها از حد متوسط پایین‌تر نیستند، حتی سؤال در حد متوسط معمولی نیز وجود ندارد!
- ۳- نکته‌ی مهم‌تر این‌که، ۴ گزینه‌ی مطرح‌شده برای سؤال هر کدام به دلیل تنوع مطلب و مرجع، خود مباحث بزرگ درسی و سختی است که کار دانش‌آموز را باتوجه به استرس لحظات آزمون سخت‌تر می‌کند و از طرفی این نوع از گزینه‌ها گستردگی خاصی به مطالب می‌دهد، داوطلب باید برای تشخیص درست یا نادرست بودن گزینه‌ها، چندین دوره از تاریخ تئاتر و سینما را در ذهن خود مرور کند و به خوبی بر آن‌ها تسلط داشته‌باشد (تأکید می‌کنم گستردگی این دوره‌ها بسیار زیاد است).
- ۴- و باز هم مطلب تکراری این‌که زبان و ادبیات سؤال و گزینه‌ها، پیچیده و سخت است، البته منظور من از سختی، بیان مطلب برای داوطلب هنوز دانشگاه نرفته‌است، بسیاری از دانش‌آموزان و داوطلبان روزهای پس از آزمون از معلمان و استادان خود می‌پرسند که سؤال چه چیز از آن‌ها می‌خواهد؟
- ۵- و باز هم نکته‌ای تکراری دیگر این‌که، طرح سؤال‌ها به شکلی است که اگر منبع موردنظر طراح سؤال را (که حداقل ۶ کتاب ۵۰۰ صفحه‌ای است) هر دانش‌آموزی سطر به سطر حفظ کند، تأکید می‌کنم حفظ کند، شاید بتواند به بعضی از آن‌ها پاسخ دهد. طراح به مفاهیم و درک آن‌ها توجه ندارد بلکه فقط به جملات همان مرجع توجه دارد و این هم کار دانش‌آموز را سخت می‌کند و هم کم‌ارزش. یادمان باشد که عنوان این درس خلاقیت نمایشی است و نه حفظ کردن سطرهای کتاب‌های مرجع و فرهنگ واژه‌ها!
- ۶- باز هم هیچ‌کدام از سؤال‌ها جنبه‌ی خلاقانه و هوشمندانه ندارد. این‌بار حتی سؤال‌های تصویری نیز متکی است به جملات کتاب مرجع و زیرنویسی عکس‌ها (به همان شکلی که در کتاب گفته شده).
- ۷- اگر نگاهی به میانگین این درس در کارنامه‌ی داوطلبان بیندازیم متوجه می‌شویم که با هر آزمون سنجش میانگین پایین و پایین‌تر می‌آید. حتی در مورد داوطلبان رتبه‌های برتر (افرادی که خوب درس می‌خوانند و باهوش هستند).

- اگر داوطلبی بین ۲۰ تا ۳۰٪ کسب کند ← خوب

- بین ۳۰ تا ۴۰٪ ← خیلی خوب

- و بالای ۴۰٪ ← بسیار خوب و عالی

و حال نقد آزمون خلاقیت نمایشی:

یک نکته‌ی مهم:

- طرح یک سؤال غلط سینمایی در درک عمومی هنر

سؤال ۱۰۷ سؤالی است که داوطلب را دچار مشکل می‌کند. صورت سؤال درست طراحی نشده اگر به دست‌کم ۳ مرجع مهم سینمای ایران مراجعه کنید و بخواهید پاسخ سؤال ۱۰۷ را پیدا کنید متوجه می‌شوید که منظور طراح سؤال سینمای ناطق ایران نیست، منظور فیلم‌هایی است که برای نخستین بار به صورت ناطق در ایران پخش می‌شدند. سینما پالاس، اولین سینمایی است که از بلندگوهای آن صدای فیلم‌های خارجی با صدای خودشان (که روی صفحه ضبط می‌شد نه روی حاشیه‌ی کنار فیلم) و به‌صورت زبان اصلی پخش می‌شد. مردم به این فیلم‌ها در آن زمان لقب «فیلم‌هایی که حرف می‌زدند» داده‌بودند.

اما گر طرح سؤال چنین باشد اولین فیلم ناطق سینمای ایران کدام است؟ بله، جواب «دختر لر» ساخته‌ی اردشیر ایرانی است. در ضمن سؤال ۱۰۷ هر ۴ گزینه مربوط به فیلم‌های خارجی است که وارد ایران شده‌بود.

* نامه‌ای به طراح سؤال خلاقیت نمایشی

- راستی، طراح گرامی شما درباره‌ی داوطلب کنکور کارشناسی چه فکر کرده‌اید؟!

طراح گرامی، سلام، لازم دیدم مطالبی را به عنوان یک فارغ‌التحصیل از رشته‌ی تئاتر و سینما و هم‌چنین یک معلم با شما در میان بگذارم.

من مطمئن هستم که به شما گفته‌نشده که برای چه مقطعی سؤال طراحی می‌کنید (کارشناسی ارشد یا دکترا یا کارشناسی!) چون سؤال‌های شما کاملاً تخصصی و وابسته به کتاب‌های دانشگاهی است (به‌جای کتاب‌های مدرسه‌ای) حتی زمانی که آن‌ها را به استادان دانشگاه‌های تهران و هنر نشان می‌دهم و از آن‌ها پاسخ درست را می‌خواهم در درجه‌ی اول با ادبیات و زبان سؤال شما مشکل دارند و در مرحله‌ی بعد هم می‌گویند این دانش‌آموزان اول باید دانشگاه بیایند و بعد به این سؤال‌ها پاسخ دهند. به همین دلیل همه‌ی ما فکر می‌کنیم شما از مقطع داوطلبان اطلاعی ندارید. اگر به سؤال‌های کارشناسی ارشد سه سال گذشته نگاه کنید، متوجه می‌شوید حتی در سؤال‌های ارشد نیز سؤال‌های ساده و با زبانی غیرتخصصی و آسان دیده‌می‌شود، درحالی‌که سؤال‌های شما رده‌بندی متوسط ساده هم ندارد.

- طراح گرامی راستی شما فکر کرده‌اید که تا چه حد باید سؤال‌های فرعی برای داوطلبان این مقطع طراحی کرد؟

گسترده‌گی مطالب باید تا کجا باشد؟ به صرف آن‌که این درس کتاب رسمی و معرفی شده‌ای از سوی سازمان سنجش ندارد تا کجا باید پیش رفت؟

- داوطلب باید چند کتاب بخواند تا بتواند حداقل به ۴۰ تا ۵۰٪ مطالب برسد؟ آیا نگاهی به سؤال‌های طرح‌شده‌ی خود و گزینه‌های آن‌ها انداخته‌اید، مثلاً توجه کرده‌اید بعضی از سؤال‌های شما و ۴ گزینه آن لاقط به ۵۰۰ صفحه مطلب احتیاج دارد، چون شما هر گزینه را از یک دوره بسیار گسترده‌ی تاریخ سینما یا تئاتر طراحی کرده‌اید؟ راستی خواندن چند کتاب و چند جلد برای پاسخ‌گویی به فقط ۴۰٪ سؤال‌های شما کافی است؟ تأکید می‌کنم فقط ۴۰-۵۰٪ نه درصد‌های بالاتر؟ ۲ جلد؟ ۵ جلد؟ ۷ جلد؟ ۱۰ جلد؟ چند صفحه مطلب؟

- راستی طراح گرامی شما می‌دانید که ما هنرستان سینما و تئاتر داریم و آن‌ها نیز کتاب‌های درسی دارند که شما هیچ‌وقت از این کتاب‌های مدرسه‌ای حتی ۱ سؤال نیز طراحی نکرده‌اید! من مطمئنم شما از مقطع مدرسه و کتاب‌های آموزش و پرورش خوشتان نمی‌آید و به اوج فکر می‌کنید! می‌دانید که این بچه‌هایی که به همین هنرستان‌ها رفتند هر بار بیش‌تر از ۳ یا ۴ سؤال از سؤال‌های شما را نمی‌توانند پاسخ دهند؟

- طراح گرامی، من فقط گستردگی مطالبی که طراحی کرده‌اید را یکبار برایتان فهرست‌بندی می‌کنم:

(۱) طرح سؤال‌های دوره و مقاطع خاص تاریخی نمایش: حداقل ۳ جلد کتاب - تاریخ نمایش جهان -

اسکار براکت هر جلد بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ صفحه (قطع وزیری)

(۲) واژه‌های نمایشی - ایران و جهان: حداقل ۴۵۰ واژه و حفظ کردن همان توضیحات و کلمات

(۳) تاریخ سینما: ۲ منبع جدی و سخت (۱ بوردول، ۲ اکوک

- کتاب تاریخ سینما بوردول (رحلی بزرگ): ۹۰۰ صفحه

- کتاب تاریخ سینما اکوک (جلد اول): ۷۰۰ صفحه

- کتاب تاریخ سینما اکوک (جلد اول): ۷۵۰ صفحه

(۴) واژه‌های کلیدی سینما: ۴۰۰ واژه

(۵) درک تصاویر: کتاب‌های کلاسی، مبانی تصاویر سینمایی

- سؤال بعدی از شما طراح گرامی این است که اگر کسی این حجم مطلب را که تخصصی هم هست مطالعه کند، دانشگاه‌های ما چه به او خواهد داد؟

- و سؤال بعدی این‌که بد نیست به میانگین داوطلبان در این درس نگاهی بیندازید. داوطلب با ۳۵٪ تراز ۱۳۰۰۰ دارد. و این عمق فاجعه را روشن‌تر می‌کند.

- از وضعیت روحی و استرس‌هایی هم که گستردگی مطالب و کتاب‌هایی که شما استفاده می‌کنید به داوطلبان وارد می‌سازد، باید متخصصان بگویند.

پیروز باشید!

افسانه نسل شریف

با سپاس از احساس مسئولیت و صرف وقت و اعصاب استاد افسانه نسل شریف در نقد این مشکل اساسی در آزمون‌های تعاونی سنجش و به امید این‌که دست‌اندرکاران با تجربه و مسئولیت‌شناس تعاونی محترم سنجش برای سال تحصیلی پیش‌رو در این مورد چاره‌ی عاجلی بیندیشند.